

Trollhättans Stad

Stadsgemensam handlingsplan för horisontella perspektiv 2016-2017

 Trollhättans Stad	Dokumentbeteckning Stadsgemensam handlingsplan horisontella perspektiv 2016-2017	Dnr KS 2015/00069
Antaget av/Ansvarig Stadsdirektören	Handläggare/Förvaltning Kvalitetschef, Kommunstyrelsens förvaltning	Datum/Ersätter «Ankomstdat»

Syfte Bidra till en socialt och ekologisk hållbar utveckling i Trollhättan
Gäller för Stadens förvaltningar
Referensdokument Mål- och resursplan 2016-2019, Folkhälsostategi, policy för social hållbarhet, miljöpolicy
Ansvar och genomförande Samtliga förvaltningar
Uppföljning Stadsdirektörens ledningsgrupp med stöd av strategier för de horisontella perspektiven

Stadsgemensam handlingsplan för horisontella perspektiv 2016-2017

Staden kan genom sin varierande och omfattande verksamhet, som dessutom når många invånare, påverka den ekonomiska, sociala och ekologiska utvecklingen i Trollhättan och samhället.

De horisontella perspektiven under 2016-2019 är folkhälsa, integration/inkludering, jämställdhet, skydd och säkerhet, finskt förvaltningsområde (dessa perspektiv avser social hållbarhet) och miljö (detta perspektiv avser ekologisk hållbarhet). Perspektiven är strategiskt viktiga och bildar tillsammans grunden för en långsiktig hållbar utveckling. Förvaltningarna har i uppdrag att genomföra aktiviteter enligt en stadsgemensam handlingsplan som syftar till att bidra till denna utveckling.

Den stadsgemensamma handlingsplanen innehåller aktiviteter, vilka förvaltningar (ev område) som ansvarar för dem, vilken förvaltning som samordnar (om flera förvaltningar jobbar tillsammans i en aktivitet), samverkande parter (utanför den kommunala organisationen) samt vilket horisontellt perspektiv det avser.

Uppföljning av handlingsplanen sker i stadsdirektörens ledningsgrupp i enlighet med årscykel för mål- och budgetuppföljning (april, augusti och helår).

Berörda nämnder/styrelser/utskott informeras om planen och dess genomförande av förvaltningarna.

Aktiviteter genomförs inom förvaltningarnas ordinarie resurser.

Aktiviteter för att öka ekologiska hållbarheten

I stadens olika planer och styrdokument finns beslut om energieffektivisering, förnybar energi, avfallshantering, naturvårdsfrågor, trafikfrågor, andelen ekologiska livsmedel, dagvatten etc. Det finns även beslut om mål för Fairtrade Ciy och bestämmelse om resor i tjänsten. Miljöarbetet ska bedrivas i enlighet med dessa beslut och bestämmelser. För att utveckla miljöarbetet har förvaltningarna arbetat fram aktiviteter som får mest effekt.

1. Öka organisationens arbete vad gäller miljömedvetenhet (energi, livsmedel, transporter, vatten och övrigt)

Ansvarig förvaltning: respektive förvaltning med stöd av strategier

Deltagande förvaltningar: kommunstyrelsens förvaltning, stadsbyggnadsförvaltning, miljöförvaltning och arbetsmarknads- och socialförvaltning

Beskrivning av aktiviteterna:

- Tydliggör organisationens förhållningssätt vad gäller miljömedveten organisation. (KSF)
- Satsning på utbildning gällande hållbart stadsbyggande för grundskoleelever i projektet "Min hållbara stad" som en del av det pedagogiska uppdraget riktat mot allmänheten avseende hållbar stadsutveckling. (SBF)
- Arbeta för att lyfta och samla stadens ambitioner och arbete med naturmiljö-folkhälsa-turism-friluftsliv. (MF)
- Prioritera att delta i möten där vi kan sprida information kring miljön till nyinflyttade. (MF)
- Arbeta med upphandling som ett strategiskt verktyg för att säkra miljömedvetenhet vid inköp. Upphandlingar över 100 000 kr ska genomföras av därför utsedda personer. Mindre upphandlingar ska ske enligt gällande avtal. (KSF)
- Miljöanpassade kontorsmiljöer ska fortsätta att utvecklas.
 - Öka personalens kunskap så att tekniska hjälpmedel (datorer, kopiatorer) används på rätt sätt för att bl a minska pappersförbrukningen. (KSF)
 - Fortsätta att miljöanpassa kontorsmiljöerna.(ASF)
 - Miljösäkra inköpen utifrån "Standardkontor i Stadshuset". (KSF)

Syfte: "Det övergripande målet för miljöpolitiken är att till nästa generation lämna över ett samhälle där de stora miljöproblemen är lösta, utan att orsaka ökade miljö- och hälsoproblem utanför Sveriges gränser."

Tidplan: 2016-2017

Avser perspektiv: Miljö - energi, livsmedel, vatten, transporter. Bidrar till att uppfylla Trollhättans Stads miljöpolicy och samtliga 16 nationella miljömål.

2. Energieffektivisering

Ansvarig förvaltning: respektive förvaltning med stöd av strategier
Deltagande förvaltningar: stadsbyggnadsförvaltning och kommunstyrelsens förvaltning

Beskrivning av aktiviteterna:

- Energieffektivisera gatubelysning, otrygga punkter såsom tunnlar och cykelvägar. Öka trygghetskänslan genom att belysa otrygga punkter. (Tryggheten är även ett socialt mål). (SBF)
- Arbeta med förhållningssättet när det gäller att släcka ljus, stänga av datorer. Belysning, datorer och skärmar ska stängas av när rummet lämnas. (KSF)

Syfte: Halten av växthusgaser i atmosfären ska i enlighet med FN:s ramkonvention för klimatförändringar stabiliseras på en nivå som innebär att människans påverkan på klimatsystemet inte blir farlig. "Begränsad klimatpåverkan" ska uppnås på ett sådant sätt och i en sådan takt att den biologiska mångfalden bevaras, livsmedelsproduktionen säkerställs och andra mål för hållbar utveckling inte äventyras. Bidra till ett långsiktigt hållbart energisystem med liten klimatpåverkan.

Tidplan: 2016-2017

Avser perspektiv: Miljö – energi. Bidrar till att minska energianvändningen med 2 % per år (Energiplan) samt det nationella miljömålet "Begränsad klimatpåverkan".

3. Minska matsvinnet

Ansvarig förvaltning: respektive förvaltning med stöd av strategier
Deltagande förvaltningar: omsorgsförvaltning och utbildningsförvaltning

Beskrivning av aktiviteterna:

- Arbeta för att minska matsvinnet vid servering i Stavregårdens kök samt serveringsköken på enheterna Slättbergsvägen 222 och Kastanjebacken.
 - Matsvinnet mäts varje dag i kg efter lunch och kvällsmat (huvudrätt och efterrätt, exklusive dryck) under vecka 47 och 48. Detta blir ursprungsvärdet som följs under v 16 och 17 år 2017. Mängden matsvinn mäts åter v 47 och 48 och ska då vara mindre (kg). (OF)
- Fortsätta/utöka/marknadsföra arbetet med att minska matsvinnet. (UTB), erfarenhetsutbyte mellan UTB och OF

Syfte: Minska halten av växthusgaser från livsmedelssektorn. Livsmedel har stor klimatpåverkan eftersom det går åt mycket energi för att framställa, transportera och tillaga dem. Minskar matsvinnet så blir utsläppen av växthusgaser lägre.

Tidplan: 2016-2017

Avser perspektiv: Miljö – livsmedel, energi. Bidrar till att minska matsvinnet (Avfallsplan), att inköpa minst 25 % ekologiska livsmedel till år 2019 (programförklaring) samt nationellt miljömål: "Begränsad klimatpåverkan"

4. Öka andelen ekologiska/etiska livsmedel

Ansvarig förvaltning: respektive förvaltning med stöd av strategier

Deltagande förvaltningar: utbildningsförvaltning, kommunstyrelsens förvaltning och omsorgsförvaltning

Beskrivning av aktiviteterna:

- Öka andelen ekologiska livsmedel. (UTB)
- Beställa/köpa ekologisk fika/frukt och kranvatten
 - *Ekologiska och etiska produkter ska efterfrågas i samband med konferenser, möten och när fika beställs. Kranvatten serveras istället för flaskvatten. (KSF)*
 - Sortimentsrådet ska arbeta för att etiskt- och ekologiskt märkta varor förs in i ramavtalen. (OF, UTB, KSF)
 - Respektive förvaltnings inköpare ska få kunskap om vilka etiska och/eller ekologiska varugrupper som ska/kan köpas in och i vilken mängd. (UTB, OF, KSF, KFF och ASF)

Syfte ekologiska livsmedel: Ett långsiktigt hållbart jordbruk ska kunna förena god miljöhänsyn och god lönsamhet. Produktionen ska ske på ett sätt som bevarar och utvecklar natur och kulturvärdena och behåller markens produktionsförmåga. Ekologisk produktion påverkar flera miljökvalitetsmål i rätt riktning.

Syfte etiska livsmedel: Generationsmålet innebär att vår konsumtion inte ska orsaka ökade miljö- och hälsoproblem utanför Sveriges gränser." Produktion enligt principerna för rättvis handel bidrar till att odlare och anställda i de allra fattigaste länderna får bättre levnadsvillkor.

Tidplan: 2016-2019

Avser perspektiv: Miljö – livsmedel, vatten. Bidrar till minst 25 % ekologiska livsmedel till år 2019 (programförklaring), kommunstyrelsens mål om etisk handel och Fairtrade City samt nationellt miljömål "Ett rikt odlingslandskap"

5. Minska exponering och utsläpp av kemikalier

Ansvarig förvaltning: respektive förvaltning med stöd av strategier

Deltagande förvaltningar: omsorgsförvaltning och miljöförvaltning

Beskrivning av aktiviteten:

- Arbeta för att minska antalet dygnsdoser gällande läkemedelsförskrivning på Nordängens särskilda boende. Målet är att nå en minskning i antalet dygnsdoser av lugnande och tarmreglerande läkemedel.(OF)
- Arbeta för att utveckla stadens temaområden inom miljömålsarbetet med mer fokus kring kemikalier/upphandling. (MF)

Syfte: Långlivade ämnen som är spridda i miljön eller finns lagrade i varor och byggnader kan påverka människor och miljö under lång tid. Stigande konsumtion leder till ökad kemikalie och varuproduktion, och därmed ökad spridning av farliga ämnen.

Tidplan: 2016-2017

Avser perspektiv: Miljö – Vatten. Bidrar till att minska andelen farligt avfall (Avfallsplan) samt nationellt miljömål "Gifrfri miljö".

6. Minska nedskräpning

Ansvarig förvaltning: respektive förvaltning med stöd av strategier

Deltagande förvaltningar: stadsbyggnadsförvaltning, kommunstyrelsens förvaltning, utbildningsförvaltning

Beskrivning av aktiviteterna:

- Arbeta för att minska nedskräpning på offentliga platser. Öka informationen till invånarna om nedskräpningens kostnader, kvantitet, konsekvenser osv. (SBF, KSF)
- Fortsätta och utöka deltagandet i skräpplockardagarna både internt och externt. Engagera flera att delta i skräpplockningen med stöd av Håll Sverige Rents kampanjer. (UTB)

Syfte: I Sverige har vi ett miljömål, God bebyggd miljö, som strävar efter att städer, tätorter och annan bebyggd miljö ska utgöra en god och hälsosam livsmiljö samt medverka till en god regional och global miljö. Trivseln och attraktiviteten i det gemensamma "vardagsrummet" är beroende av att det är ett rent och snyggt.

Tidplan: 2016-2017

Avser perspektiv: Miljö – övrigt, vatten. Bidrar till att minska nedskräpning på offentliga platser (Avfallsplan) samt nationellt miljömål "God bebyggd miljö"

7. Öka tillgång och förståelse för biologisk mångfald

Ansvarig förvaltning: respektive förvaltning med stöd av strategier

Deltagande förvaltning: arbetsmarknads- och socialförvaltning, stadsbyggnadsförvaltning, kultur- och fritidsförvaltning, miljöförvaltning

Beskrivning av aktiviteterna:

- På Vårviks Gård ska det finnas inhemska lantraser och kulturväxter. (ASF, SBF). Utöka samarbetet med förvaltningarna i organisationen och använda stadslantgården ur ett pedagogiskt perspektiv, men även att förlägga olika möten där.
- Upprustning och utveckling av Öresjöbadet. (KFF)
- Arbeta för att etablera stadsodling. (SBF)
- Arbeta för att utveckla stadens temaområden inom miljömålsarbetet. (MF)
- Arbeta för att staden på sikt tar fram en gemensam målbild för förvaltning av stadens markinnehav. (MF)

Syfte: Landskapen blir allt mer uppdelade av vägar och byggnader vilket försämrar djur och växters livsvillkor. Mark och vatten används intensivt och efterfrågan på resurser som livsmedel, råvaror, energi och vatten ökar. Det är en stor utmaning att möta resursbehovet utan att överutnyttja olika ekosystem och öka pressen på olika

arter. Ekosystemtjänster är sådant som naturen tillhandahåller och som människan är direkt beroende av.

Tidplan: Påbörjas våren 2016

Avser perspektiv: Miljö – livsmedel, vatten. Bidrar till mål i Naturvårdsplan samt nationellt miljömål "Ett rikt växt och djurliv".

8. Minska användningen av fossila drivmedel

Ansvarig förvaltning/enhet: respektive förvaltning med stöd av strategier

Deltagande förvaltningar: omsorgsförvaltning, arbetsmarknads- och socialförvaltning, kommunstyrelsens förvaltning

Beskrivning av aktiviteterna:

- Öka andelen miljövänliga tjänsteresor
 - Fossilbränslefri hemvård – genom implementering av elfordon som komplement till biogasfordon på enheterna Lextorp/ Veland, Sylte/ Skoftebyn, Landbogården samt Sjuntorp och Upphärad . (OF)
 - Öka andelen miljövänliga tjänsteresor utifrån bestämmelser för resor i tjänsten. (ASF)
 - Följa bestämmelse för resor i tjänsten med mer kollektivtrafik, gång och cykel samt lära sig att hantera videokonferensverktyget. (KSF)
- Maskiner (stora och små) som drivs av fossila bränslen ska successivt ersättas med maskiner med fossilfria alternativ (transporter). (KSF)

Syfte: Koncentrationen av koldioxid och andra växthusgaser i atmosfären stiger allt mer eftersom de globala utsläppen ökar. För att temperaturökningen ska vara möjlig att begränsa till två grader behöver de globala växthusgasutsläppen mer än halveras till år 2050 och vara nära noll år 2100. Trollhättan ska vara en ambassadör för en fossilbränslefri fordonsflotta

Tidplan: 2016-2017

Avser perspektiv: Miljö – transporter. Bidrar till att öka andelen förnybar energi 100% till år 2020 (Energiplan), ökad efterlevnad av "Bestämmelser för resor i tjänsten" samt nationellt miljömål "Begränsad klimatpåverkan".